

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci **žalobce O. M.**, zastoupeného advokátkou Mgr. Hanou Pokornou se sídlem Pařížská 28, Praha 1, proti **žalovanému Magistrátu hlavního města Prahy, odboru výstavby se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1**, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2004 č. j. 2 Ca 29/2003 – 25,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2004 č. j. 2 Ca 29/2003 – 25 **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný podal včas kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2004 č. j. 2 Ca 29/2003 - 25 jímž „Rozhodnutí Magistrátu hl.m. Prahy, odboru výstavby ze dne 14. 7. 2003 č. j. MHMP-95099/2003/VYS/Kš/Zm a rozhodnutí Úřadu městské části Praha 2, odboru výstavby č. j. výst. R-11-1/02/Čá ze dne 26. 5. 2003 se zrušují a vrací k dalšímu řízení.“ Městský soud současně rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Z odůvodnění napadeného rozsudku se podává, že žalobce se domáhal zrušení rozhodnutí správních orgánů uvedených v předchozím odstavci. Jedná se rozhodnutí Úřadu městské části Praha 2, odboru výstavby č. j. výst. R-11-1/02/Čá ze dne 26. 5. 2003, jímž byl žalobce uznán vinným spácháním přestupku podle ustanovení § 105 odst. 2 písm. c) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) tím, že vědomě od 23. 10. 2001 až dosud užívá část kuchyně jako koupelnu ve 4. NP domu čp. X, k.ú. V., B. 27, P. 2, v rozporu s kolaudačním

rozhodnutím č. 18620 ze dne 7. 9. 1895. Podle § 11 odst. 3 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích“) bylo upuštěno od uložení pokuty a žalobci bylo uloženo uhradit náklady řízení v částce 500 Kč. K odvolání žalobce žalovaný shora uvedeným rozhodnutím odvolání zamítl a rozhodnutí potvrdil.

Žalobce v žalobě namítal, že jeho jednání není přestupkem, neboť není naplněn jeden ze základních znaků každého přestupku, a to zavinění. Žalobce si do místního šetření konaného dne 23. 10. 2001 nebyl vědom skutečnosti, že by stavební úpravy, které byly v jeho bytě provedeny, byly provedeny bez souhlasu příslušného státního orgánu. Od okamžiku, kdy se o tom dozvěděl, navrhl, aby tyto úpravy byly dodatečně zkolaudovány. Žalovaný se s touto skutečností nevypořádal. Požádal správní orgán I. stupně o dodatečné povolení stavby. V této souvislosti ho správní orgán vyzval k předložení souhlasu vlastníka stavby s provedenými stavebními úpravami. Tento souhlas mu však byl odepřen, resp. vázán na skutečnost, že pronajímateli předá část užívaného bytu. Žalobce tedy pro dodatečné povolení stavby učinil vše, k čemu ho správní orgán vyzval a co mohl zajistit bez součinnosti s vlastníkem stavby. Za těchto okolností subjektivní stránka přestupku u něj není naplněna, když porušování zájmu chráněného příslušnými ustanoveními stavebního zákona se snažil všemi dostupnými prostředky zamezit. Žalobce navrhl zrušení rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a vrácení věci správnímu orgánu I. stupně k dalšímu řízení.

Městský soud ze správního spisu mj. zjistil, že dne 20. 8. 2001 podala majitelka domu E. D. u správního orgánu I. stupně žádost o přezkoumání kolaudačního stavu v bytě žalobce s tím, že žalobce v bytě provedl bez stavebního povolení stavební úpravy, přičemž kolaudace domu proběhla 7. 9. 1895. Rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 5. 2. 2002 č. j. výst. 3982/01/Ka bylo nařízeno vlastníci domu E. D. odstranění nepovolených stavebních úprav v předmětném bytě. Podle tohoto rozhodnutí nepovolené stavební úpravy obsahují osazení zárubně a dveří do vybouraného otvoru mezi pokojem č. 1 a 2 a vybudování příčky v kuchyni a instalování rozvodu vody a kanalizace, čímž vznikla koupelna.

Tyto skutečnosti byly zjištěny z místního šetření, které provedl správní orgán I. stupně dne 23. 10. 2001 v bytě žalobce.

Žalobce ve správním řízení uvedl, že v době, kdy byly tyto stavební úpravy v bytě provedeny, mu byly 4 roky, stalo se tak v roce 1958, a úpravy byly provedeny jeho rodiči, kteří byli v té době nájemci bytu. Z písemného vyjádření rodičů žalobce plyne, že stavební úpravy provedli v roce 1958 pracovníci tehdejšího OPBH, protože v bytě nebyla koupelna a dostatečný rozvod plynu a vody. Na další okolnosti si pro odstup času nepamatují.

Žalobce se stal uživatelem bytu na základě dohody o užívání bytu, kterou s ním v roce 1988 uzavřel tehdejší OPBH jako správce domu.

Městský soud konstatoval, že žalobce se stal v roce 1988 uživatelem (dnes nájemcem) shora uvedeného bytu, v němž užívá mj. koupelnu a WC vybudované jeho rodiči. Žalobce se o tom, že užívá část kuchyně jako koupelnu v rozporu s kolaudačním rozhodnutím, dozvěděl až na základě místního šetření dne 23. 10. 2001. Jestliže žalobci byl v roce 1988 byt předán nejen právně, ale i fakticky oprávněným subjektem k užívání, byl tím žalobce utvrzován v tom, že v užívání bytu mu nic nebrání. OPBH v Praze 2 předal byt žalobci se stavebními úpravami, které provedl v roce 1958 jiný nájemce, a žalobce se až dne 23. 10. 2001 dozvěděl, že užívá koupelnu, která nebyla zkolaudována. Žalobci tedy nelze přičíst zavinění ve smyslu § 3 a 4 zákona o přestupcích, neboť nejsou naplněny podmínky vědomé či nevědomé nedbalosti. Žalobce až do dne 23. 10. 2001 nemohl vědět, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem.

Žalobce navíc ani není stavebníkem a nemohl proto podat žádost o stavební povolení podle § 58 odst. 1 a 3 stavebního zákona, nemohl ani podat žádost o kolaudační řízení

podle § 79 odst. 1 téhož zákona. Z tohoto důvodu je nutno § 105 odst. 2 písm. c) stavebního zákona, „již s ohledem na ust. § 57 v druhé části věty“, vykládat v tom smyslu, že přestupku se dopustí pouze stavebník, užívá-li stavbu v rozporu s kolaudačním rozhodnutím, neboť jen stavebník může podat žádost o stavební povolení podle § 58 stavebního zákona a jen stavebník a osoba mající vlastnická nebo jiná práva k pozemkům nebo stavbám na nich je účastníkem stavebního řízení podle § 59 téhož zákona.

Kasační stížnost je podána z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení (§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Žalovaný nesouhlasí s právním názorem soudu, že u žalobce není dáno ve vztahu k přestupku zavinění, protože až do 23. 10. 2001 žalobce nemohl vědět, že stavební úpravy nejsou zkolaudovány. Žalovaný namítá, že žalobce byl uznán vinným přestupkem, který trvá teprve od 23. 10. 2001 a za užívání bytu před tímto datem nebyl uznán vinným. Ze správního spisu vyplývá, že od 23. 10. 2001 si žalobce byl vědom, že stavební úpravy nejsou zkolaudovány a že tedy užívá byt v rozporu s kolaudačním rozhodnutím. Přesto i nadále ve svém jednání, o němž věděl, že je v rozporu se zákonem, pokračoval. K tomu, aby v daném případě nedošlo k naplnění skutkové podstaty přestupku, tedy měl žalobce přestat s užíváním stavby. V tomto svém jednání však vědomě pokračoval.

Podle názoru žalovaného není správný právní názor soudu, že uvedeného přestupku se může dopustit pouze stavebník. Žalovaný poukazuje na nejasné odůvodnění tohoto právního názoru a uvádí, že podle dikce předmětného ustanovení se přestupku dopustí každý, kdo užívá stavbu v rozporu s kolaudačním rozhodnutím, nikoli jen stavebník. U přestupků, kterých se může dopustit pouze stavebník, stavební zákon tuto skutečnost výslovně uvádí. Shora uvedený názor soudu tedy nemá oporu v zákoně.

Žalovaný dále poukazuje na to, že výrok rozsudku je v rozporu s § 78 odst. 4 s. ř. s., protože ve výroku je uvedeno, že „rozhodnutí...se zrušují a vrací k dalšímu řízení“. V tom spatřuje vadu řízení spočívající v nesrozumitelnosti rozhodnutí.

Žalovaný navrhl, aby kasační stížností napadený rozsudek byl zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal ve smyslu § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. napadený rozsudek a dospěl k závěru, že kasační stížnost je částečně důvodná.

K otázce zavinění žalobce je třeba poukázat na skutečnost, že žalobce byl uznán vinným přestupkem až ode dne, kdy mu bylo známo, že užívá byt v rozporu s kolaudačním rozhodnutím, tedy od 23. 10. 2001. Z toho je třeba dovodit, že při formálním náhledu na spáchání tohoto přestupku bylo dáno zavinění žalobce ve vztahu ke skutkové podstatě § 105 odst. 2 písm. c) stavebního zákona.

Názor soudu, že uvedeného přestupku se může dopustit pouze stavebník, není správný. Nasvědčuje tomu již návětí § 105 odst. 2 písm. c) stavebního zákona, podle něhož „Přestupku se dopustí...ten..., kdo užívá stavbu v rozporu s kolaudačním rozhodnutím...“ a jeho srovnání s § 105 odst. 2 písm. b) nebo odst. 3 písm. a) stavebního zákona. Pachatelem těchto přestupků může být skutečně jen stavebník, kdežto přestupku podle § 105 odst. 2 písm. c) se může dopustit každý.

Kategorie přestupků je kategorií trestního práva v širším slova smyslu a judikatura Evropského soudu pro lidská práva k výkladu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv

a základních svobod přestupky řadí mezi „trestní obvinění“. Proto je třeba každý konkrétní přestupek posuzovat nejen z toho hlediska, zda po formální stránce naplňuje skutkovou podstatu, ale i z hlediska materiálního korektivu. Zákon o přestupcích materiální korektiv vyjadřuje v § 2 odst. 1 slovy „...(zaviněné) jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti“, např. trestní zákon užívá materiálního korektivu stupně nebezpečnosti činu pro společnost.

V projednávané věci žalobce po formální stránce naplnil skutkovou podstatu přestupku podle § 105 odst. 2 písm. c) stavebního zákona. Po stránce materiální v přezkoumávaných rozhodnutích správních orgánů však chybí zhodnocení, zda a jak žalobce tím, že užívá v bytě nezkolaudovanou koupelnu, porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti. Správní orgány obou stupňů si patrně dostatečně neuvědomily zvláštní povahu nájemního vztahu k bytu, který je prostředkem k realizaci bydlení jako jednoho ze základních sociálních práv. Ze správního spisu nevyplývá, že žalobce měl možnost ode dne 23. 10. 2001 řešit svou bytovou situaci nějak jinak, tedy tak, aby, v pojetí správních orgánů, dále nepáchal trvající přestupek, jímž byl uznán vinným. O určitých pochybnostech správních orgánů svědčí i rozhodnutí o tom, že podle § 11 odst. 3 zákona o přestupcích bylo upuštěno od uložení sankce. Přitom od uložení sankce lze upustit, jestliže k nápravě pachatele postačí samotné projednání přestupku. V pojetí rozhodnutí o přestupku ovšem pachatel nebyl „napraven“, naopak pokračuje v trvajícím deliktu.

Námítka žalovaného o nesrozumitelnosti výroku rozsudku není důvodná. Jde v podstatě o písařskou chybu, která nemá vliv na zákonnost rozsudku. O tom, že rozsudek je srozumitelný, svědčí i obsah kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud dospěl k tomu, že kasační stížnost je důvodná, zrušil rozsudek Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Městský soud je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s.ř.s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. února 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu